

VÄÄTSA LASTEAED

PAIKÄPP

ÕPPEKAVA

Koostatud ja arendatud Väätsa lasteaia
pedagoogilise nõukogu poolt ja kinnitatud 18.märts
2019 direktori käskkiri nr 1.1-2/2

LASTEAIJA ÕPPEKAVA KOOSTAMISE ALUSED

Lasteaia õppekava koostamise aluseks on **Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava** (Vabariigi Valitsuse 29.mai 2008.a määrus nr. 87) ja riikliku õppekava juurde kuuluvad õpetaja käsiraamatud: “Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad”, “Lapse arengu hindamine ja toetamine”, “Üldoskuste areng koolieelses eas” ja ”Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus”.

Väätsa Lasteaia õppe-ja kasvatuskorralduse aluseks on “**Väätsa Lasteaia õppekava**”, mille alusel toimub **2-7-aastaste laste õppe-ja kasvatustegevus**.

Väätsa lasteaia Paikäpp õppekava on üldõpetuslik õppekava. Üldõpetuse tuumaks on Mina ja keskkond

Õppekava on **arendatav, õpetav, avatud, sõltumatu, integreeritud**.

Õppekava on paindlik, vastavalt olukordadaele, võimalustele ja vajadustele muudetav, **edasiarendatav ja täiustatav dokument**.

Õppekava toetab lapsevanemaid laste kodusel kasvatamisel ja õpetamisel.

1. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

1.1 Üldinfo

Väätsa Lasteaia Paikäpp aadress:

Järvamaa Türi vald Väätsa alevik Kooli tn.12 72801

telefon: 38- 92-312

kodulehekülg: <http://lasteaed.vaatsa.ee/>

e-mail: vaatsa.lasteaed@tyri.ee

Väätsa Lasteaed Paikäpp tegutseb Türi Vallavalitsuse haldusalas.

Lasteaia teeninduspiirkond on Türi valla haldusterritoorium.

Laste arv: 70

MEIE MISSIOON

Oleme kodukohta ja loodust hindav, turvaline ja lapse arengut toetav, tervist edendav ja kunsti harrastav maalasteaed, mis koostöös lapsevanemaga soodustab aktiivse ning loova isiksuse kujunemist.

MEIE VISIOON

Oleme püsivate traditsioonide ja hea mainega kaasaegne organisatsioon, kus on hästitoimiv koostöö kõikide huvigruppide vahel, tagades lapsele, lapsevanemale ja personalile sõbraliku ja toetava keskkonna.

MEIE MOTO

HEA SÕBRA JAOKS ON VALLA ME UKSED JA ME HING...

1.2 Rühmade liigid

Lasteaias on neli rühma:

- sõimerühm: 1,5-3aastased lapsed
- noorem aiarühm: 3-5aastased lapsed
- liitrühm: 2- 4 aastased lapsed
- vanem aiarühm: 6-7 aastased lapsed

1.3 Lasteaia eripära

kodukoha ja looduse tundmine, hoidmine, neist hoolimine

- lasteaial on suur õueala, puuviljaaed, kasvatuskastid, marjapõõsad mis võimaldavad edukalt läbi viia laste loodus-ja töökasvatust ja mitmekülgeid arendavaid tegevusi;
- lasteaia läheduses asuvad park ning metsad mida saab kasutada õppetöö mitmekesistamiseks ning kujundada läbi matkade ning looduses viibimise lastes elutervet suhtumist ümbritsevasse keskkonda.

liikumine ja tervis

- lasteaial on ujula, mis võimaldab lastel saada ujumise algõpetust ning parandada laste füüsilist arengut ja tugevdada laste tervist;
- lasteaed kasutab tervisekeskuse spordihoonet ja põhikooli staadionit, mis avardab sportimis-ja liikumisvõimalusi;
- toimub järjepidev tervist edendav töö lastega.
- lasteaias töötavad logopeed ja tervisetöötaja kelle abiga toimub erivajadustega laste toetamine ja tervistedendav töö.

digiõpe

- Aastatega on lasteaiale kogunenud arvestatav hulk digiõppe vahendeid ning neid kasutatakse õppetöö mitmekesistamisel, et anda lastele võimalus iseseisvalt probleeme ning ülesandeid lahendada.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

Õppekasvatustsiprotsessi üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteaia koostöös.

2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustöö üldeesmärgist lähtuvalt toetab lasteaed lapse kognitiivset, füüsilist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel saab laps:

- positiivse õppimise kogemuse ning kogeb rahulolu ja eduelamust;
- omandab eakohasel tasemel põhiteadmisi, oskusi ja vilumusi ning huvitub erinevatest valdkondadest;
- tunneb vastustust oma tegude eest ja käitub vastutustundlikult, oskab lahendada probleeme ja konflikte ja saavutab enesekontrolli;
- oskab suhelda eakaaslaste ja täiskasvanutega, oskab kuulata ning arvestada teiste seisukohtade ja mõtetega;
- vastavalt oma vanusele ja arengutasemele oskuse tulla toime igapäevaelu toimingute ja enesteenindamisega.

Lasteaed on lapsevanemale abiks ja toeks õppe- ja kasvatusküsimuste lahendamisel.

2.2 Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppimise käsitluse aluseks on lapsekeskse metoodika põhimõtted, kus õppimise allikana nähakse lapse sisemist aktiivsust ning õpetaja on õpikeskkonna looja ja õppimise suunaja.

Väätsa lasteaed korraldab riikliku õppekava alusel õppe- ja kasvatustsiprotsessi, mis toimub:

- **mänguliselt** - mäng on lapse põhitegevus, mis vastab tema vajadustele ja toetab isiksuse terviklikku arengut ning võimaldab lapsel omandada mõtlemis- ja probleemilahendamisoskusi, eneseväljendamise- ja suhtlemisoskusi, empaatiavõimet ja iseseisvust;
- **individualiseeritult** - õppe- ja kasvatustegevuste individualiseerimine, sest lapsed erinevad oma iseloomuomaduste, võimete kui arengutempo poolest;
- **integreeritult** - õppe- ja kasvatustsiprotsess on lõimitud erinevate valdkondade ja tegevusliikide kaudu;
- **tasakaalustatult** - ergutades laste loovust, luues lastele võimalusi mitmekesiste nähtustega tutvumiseks ja tegutsemiseks erinevates olukordades ja erinevatel viisidel;
- **paindlikult** - õpetaja kavandab lähtudes lapse arengust ja edasijõudmisest, lastevanemate soovidest ja lasteasutuse võimalustest, õppe- ja kasvatustsiprotsessi ja teeb valikuid õppemetoodiliste lahenduste ja tegevuste sisu osas. Lapsele antakse võimalus osaleda loovalt ning aktiivselt õppe- ja kasvatustsiprotsessis.
- **koostöös lapsevanematega** - pidada oluliseks kodu ja lasteaia koostööd arvestada lastevanemate soovidega, kohalike oludega, materiaalsete võimalustega;

- **järjepidevalt** - kergemalt raskemale, lähemalt kaugemale, lihtsamalt keerulisema suunas;
- **väärtuspõhiselt** - eestlaste rahvusteadvust ja kultuuritraditsioone ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine. Lapses kujundatakse järjepidevalt põhiväärtuste teket.
- **lõimitult**- õppetegevused toimuvad lõimides erinevaid ainevaldkondi. Lähtuvalt lapse arengutasemest ja vanusest püstitatakse nädalaeesmärgid. Eesmärkide püstitamisel toimub järjepidevuse põhimõte. Lõimitud tegevuste abil kinnistatakse ka eelnevalt omandatud teadmisi. Planeerimisel lähtutakse põhimõttest: lähemalt-kaugemale, üksikult-üldisele.

3. ÖPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

3.1 Lasteia õppeaasta

Lasteia õppeaasta algab **1. septembril ja kestab 30. augustini**. Aktiivne õppeperiood toimub **1. septembrist 31. maini**. Suvekuudel toimub õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhirõhk on õuetegevustel ja õuesõppel.

3.2 Rühmade tegevus ja päevakavade koostamine

Rühmade päevakava koostamisel lähtutakse riiklikust õppekavast ning seda korrigeeritakse vastavalt rühma laste vanusele iga õppeaasta alguses tervishoiutöötaja poolt. Rühmade päeva- ja tegevuskavad kinnitab lasteiaia direktor.

3.2.1 Päevakava

Aeg	Tegevus
07.00-7.30	Töötab hommikune valverühm
07.30- 08.30	Laste saabumine lasteaeda ja individuaalne töö lastega <ul style="list-style-type: none"> • vaba tegevus, • hommikuring • info lastevanematega
08.30	Hommikusöök
09.00-10.30	Lõimitud õppetegevused
10.30- 11.45	Mängimine ja õuesolek
12.00- 12.15	Ettevalmistus lõunasöögiks <ul style="list-style-type: none"> • riietumine ja pesemine
12.15-12.45	Lõuna, valmistumine uinakuks
13.00-15.00	Puhkeaeg
15.00- 15.30	<ul style="list-style-type: none"> • vaba tegevus • individuaalne töö
15.30	Õhtuode
16.00-17.30	<ul style="list-style-type: none"> • mäng ja loovtegevused • individuaalne töö lastega • laste kojusaatmine, info vahetamine lastevanematega • laste vaba tegevus
17.30-18.00	Töötab õhtune valverühm

3.3 Rühma aasta tegevuskava struktuur

3.3.1 Õppeaasta õppe- ja kasvatusprotsessi eesmärgid

Eesmärgid lähtuvad lasteaia üldeesmärkidest ning rühma eripärast.

3.3.2 Rühma iseloomustus

Iseloomustuses kajastub laste vanuseline ja sooline koosseis, laste huvid, individuaalsus, erinevad kultuuritraditsioonid, rühma kombed ja muu rühma jaoks oluline info.

3.3.3 Koostöö lastevanematega

Kajastuvad lastevanemate koosolekud ja nende teemad, lastevanemate poolne abi ja toetus rühmale ning rühma pereüritused.

3.3.4 Õpetaja poolt kavandatud õppe- ja kasvatustegvused

Rühma õppe- ja kasvatustegvuse kavandamisel lähtutakse lasteaia aasta tegevuskavast, üldeesmärgist ja ürituste kalenderplaanist, lasteaia õppekavast, rühma aasta tegevuskavast ja rühma nädalakavast.

Õppetegvused juhinduvad **nädalateemast**, millega seostatakse kõigi valdkondade sisu. Valdkondadeks on :

- mina ja keskkond;
- keel ja kõne;
- matemaatika;
- kunstilised tegvused ;
- muusika;
- liikumine.

Tegevusi korraldades valdkonnad lõimitakse.

Lõimitud õppetegvusega soodustatakse eesmärgipäraselt lapse arengut ja õppimist, pakkudes talle õppimiskogemusi, mis on vastavuses tema arengu tasemele omase teadmiste omandamise viisiga.

Integratsiooni aluseks on üldõpetuse põhimõtted:

- kõik õpetused seotakse üheks tervikuks
- õpetuse keskuseks on MINA JA KESKKOND

Üldteemade põhjal kavandab õpetaja õppe- ja kasvatustegvusi siduvad nädalateemad. Nädalateemadega seotakse ja neist lähtuvalt valitakse kõigi teiste valdkondade õpetuse sisu, mida samal perioodil õppe – ja kasvatustegvuses käsitletakse. Nädalateemast juhinduv õppe- ja kasvatustegvus liigendatakse päeva

jooksul toimuvateks mängulisteks tegevusteks, millest igaühes seostatakse ühe või enama valdkonna õpetuse sisu. Nädalas toimuvad tegevused hõlmavad nii seni õpitu kordamist kui uue õppimist. Nädala jooksul toimuvate tegevuste läbiviimisel kasutatakse kõiki tegevusliike.

Eesmärk on, et iga laps arendaks endas võimet olla:

- loov, kujutlusvõimeline ja nutikas, empaatiline, algatusvõimeline, oskaks teha valikuid;
- kriitiline mõtleja ja otsustaja;
- probleemide leidja ja lahendaja;
- huvitatud ühiskonna, riigi, keskkonna heast käekäigust.

Õpetajate kavandatud õppe- ja kasvatustegevused rühmade tegevuskavades planeeritud soovitatavalt ajaliselt järgnevalt:

	Kuni 3aastased	3-4aastased	4-5aastased	5-7aastased
Pedagoogide kavandatud õppe- ja kasvatustegevused	10-15 minutit	15-20 minutit	20-25 minutit	25-35 minutit
Tegevuste aeg keskmiselt päevas	10-30 minutit	30-40 minutit	40-50 minutit	50 minutit kuni 1 tund ja 30 minutit

Nädalaplaan

Nädalaplaanid on teemapõhised. Rühma nädalaplaan koostatakse Eliisis. Eliisis on võimalik lapsevanematel **nädalaplaaniga tutvuda ning soovi korral ettepanekuid teha.**

Nädalaplaan sisaldab järgmist:

- eesmärgid;
- teema;
- tegevusliigid;
- tegevuste sisu.
- laste vanus
- tegevuste kokkuvõte ning analüüs

Laste kaasamine:

- küsitakse laste arvamusi mängude ja õpitu kohta;

- uuritakse, mida lapsed tahavad teada ja osata.

Laste kaasamine võimaldab teha muutusi ja olla paindlik päeva sisustamisel ja planeerimisel.

Rühma aasta eesmärgid ja suuremad üritused tutvustatakse ja kooskõlastatakse lastevanematele sügisesel lastevanemate koosolekul.

*Liikumis, muusika ja kunsti tegevusteks on tegevuskavas planeeritud eraldi ajad, mis on tingitud ruumide kasutamise logistikast (direktori käskkirjaga kinnitatud ruumide kasutamise kava).

3.4 Õppe- ja kasvatustegevuste korraldamine liitrühmas

Liitrühmas võivad olla lapsed vanuses 2-7 eluaastat.

Liitrühma tegevuste kavandamine:

- arvestatakse laste arengutasemega individualiseerides erinevaid ülesandeid;
- pakutakse lastele tegvusi nii sarnase kui erineva koosseisuga gruppides;
- tegevuste ajalisel kavandamisel tuleb arvestada, et nooremad lapsed suunatakse vabategevusele;
- järk-järgulise tegevuse puhul on soovitatav iseseisvaks tegevuseks kavandada tuttav või kordamist vajav materjal. Õpetamisvõtete valik sõltub ülesandest ja käsitlevast teemast.

Õppe- ja kasvatustegevuse organiseerimise viisid liitrühmas:

- kogu rühma tegeleb ühte liiki tegevusega;
- kogu rühm tegeleb ühte liiki tegevusega, kuid ülesande raskusaste on vanuseti erinev;
- tegevus toimub ainult ühe alarühmaga (teine rühm mängib iseseisvalt või õpetaja abi juhendamisel).

Õppe ja kasvatustegevuste kavandamisel liitrühmas seatakse eri vanuserühmadesse kuuluvate laste tegevusele eakohased eesmärgid.

3.5 Arenguliste erivajadustega laste õpetamise põhimõtted ja korraldus

Erivajadusega on laps, kellel on diagnoositud mõni füüsiline, vaimne või sensoorne puue või käitumishäire. Samuti kuuluvad siia alla eriandekusega lapsed, teisest kultuuri- ja keelekeskkonnast pärit lapsed ja ka erinevatel põhjustel koolipikendust saanud lapsed.

Eesmärk: Laps saab aluse iseseisvalt kollektiivis toime tulla ja elada täisväärtuslikku elu koos oma erivajadusega.

Töö põhimõtted:

- erivajadusega laps võtab osa rühma ja lasteasutuse ühistest ettevõtmistest vastavalt oma tasemele;
- laps õpib ja mängib teiste lastega koos;
- laps omandab teadmisi vastavalt tema arengutasemele ja arengukiirusele.

Erivajadusest annavad teada lasteasutuse direktorile lapse vanemad. Koostöös direktori ja logopeediga leitakse lapsele sobivaim rühm lasteasutuses.

Kui rühma kuulub arengulise erivajadusega laps, moodustatakse rühma juurde toetav meeskond. Meeskonda kuuluvad rühmaga tegelevad õpetajad, õpetaja abi, liikumis- ja muusikaõpetaja, juhtkonna esindaja ja logopeed.

- lapsevanem jagab oma kogemusi lapse tegutsemise, käitumise ja suhtlemise iseärasustest kodus ning kõik lapsega tegelevad spetsialistid nõustavad vajadusel vanemaid ja pereliikmeid
- **2-7aastaste** erivajadustega lastega tegelevad õpetajad ja toetav meeskond töötavad välja individuaalse arenduskava (IAK) vastavalt lapse erivajadusele ja arengutasemele (LISA 2).
- meeskonna partneriks on lapsevanemad, kes annavad oma panuse nii IAK koostamisel kui elluviimisel;
- **6-7aastaste** laste kujuneva koolivalmidusega seoses võetakse kontakti Väätša Põhikooli (või mõne muu kooli) ja tulevase õpetajaga, et arendustegevus saaks vajadusel jätkuda. Vajadusel nõustatakse lapsevanemaid kooliminevale lapsele sobiva õppevormi valikul.
- Logopeedilist abi vajavate lastega viib lasteaias logopeed läbi individuaalseid kõneravi tegevusi.

3.5.1 Erivajadusega lapse toetamise tugisüsteemid lasteasutuses

Rühmaõpetajad

- märkavad lapse probleemi, analüüsivad last, peavad lapse kohta vaatluspäevikut, kuhu fikseerivad kirjalikult lapse positiivsed ja negatiivsed situatsioonid, konfliktid, lahendused jm olulise;
- pöörduvad lapsevanema poole, teavitavad probleemist, selgitavad koduse olukorra, kaasavad lapsevanema koostööle lapse toetamiseks jne. Soovitavad vajadusel lapsevanemale logopeedi või mõne teise spetsialisti konsultatsiooni;
- arutavad probleemi logopeediga vm erispetsialistiga ja otsivad koos lahendusi;
- vestlevad rühma lastega, kujundades erivajadusega kaaslasesse positiivset hoiakut;
- kujundavad laste turvalise keskkonna;
- vajadusel koostavad lapsele iseloomustuse esitamiseks erispetsialistile, nõustamiskomisjonile;
- osalevad IAK koostamisel ja elluviimisel.

Juhtkond (logopeed, tervishoiutöötaja ja direktor)

- tutvub lapsega, teeb oma tähelepanekud rühma töökorraldusest;
- nõustab rühmameeskonda pakkudes erinevaid lahendusi;
- organiseerib õpetajatele vestlusringe, koolitusi toetamaks õpetajate toimetulekut;
- osaleb IAK koostamisel;
- vajadusel vestleb lapsevanemaga ning vajadusel muudab töökorraldust;
- vajadusel tagab tugiisiku olemasolu, tagab logopeedilise abi jms lähtuvalt seadusandlusest;
- võimalusel muudab rühma liiki ja vähendab laste arvu rühmas;
- suunab lapsevanema nõustamiskomisjoni.

Logopeed

- kordineerib kõneravialast tööd
- nõustab õpetajaid
- selgitab välja kõneravi vajavad lapsed
- vajadusel võtab ühendust lapsevanemaga ja nõustab teda

Tervishoiutöötaja

- kontrollib laste toitlustamise vastavust kehtestatud nõuetele
- jälgib laste tervislikku seisundit.

3.6 Eesti keele kui teise keele õpe

Juhul, kui lapse emakeel ei ole lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevustes kasutatav keel, siis luuakse talle tingimused selle keele omandamiseks:

- eraldi keeletegevuste kaudu;
- keeleõpet teiste tegevustega lõimides.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.
- tunneks ennast hästi eesti keelses kultuuriruumis

3.6.1 Valdkonna „Eesti keel kui teine keel” sisu:

- kuulamine;
- kõnelemine;
- eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);

- pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm; vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
- pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

Eesti keele õpetust läbivad teemad:

- Mina ja minu pere
- Minu kodu
- Minu sõbrad
- Minu päev
- Eesti rahvakombed ja pühad
- Minu riided ja jalanõud
- Minu mänguasjad
- Kodu ja metsloomad
- Liiklus
- Aeg
- Mina juuksuris
- Mina kaupluses

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
- tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid aktiivselt oma kõnes;
- saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
- saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
- kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
- teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
- oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi.

3.6.2 Kakskeelsuse tegevuste põhimõtted ja korraldus

Keeleõpetus peab olema mänguline, vaheldusrikas ja köitev. Keeleõppe korraldamisel arvestada laste igapäevast kakskeelset suhtlemise võimalust. Keeleõpet viiakse läbi mitmesugustes tegevustes: liikumine, laulmine, käeline tegevus, igapäevatoimingud. Keelt õpitakse loomulikes olukordades. Keeleõppe viiakse läbi mängulises vormis. Lapsi ei sunnita, vaid innustatakse ja julgustatakse kõnelema.

Eesti keele õpetamine mitte-eesti kodukeelega lapsele eesti õppekeelega rühmas

- laps käib talle vanuse poolest sobivas rühmas;
- rühmaõpetajad planeerivad nädalakavasse lapsega tehtava töö ja eesmärgid;
- eesti keelt õpitakse **üldjuhul** kogu rühmaga plaanitud õppe- ja igapäeva tegevuste käigus;
- **vajadusel** tegeletakse lapsega individuaalselt;
- õpetaja peab arvestust tehtava individuaalse töö üle iga lapse kohta eraldi selleks sisseseatud vihikus;

Rühmaõpetajat toetab lasteasutuse sisene koostöövõrgustik, kuhu kuuluvad:

- rühmameeskond (õpetajad, õpetaja abi);
- liikumis- ja muusikaõpetaja;
- juhtkonna esindaja (tervishoiutöötaja, direktor);
- lapsevanem.

Koostöövõrgustiku eesmärgid on:

- toetada last eesti keele õppimisel;
- toetada lapse sotsialiseerumist eestikeelses keelekeskkonnas;
- toetada ja nõustada lapse perekonda;
- toetada rühmaõpetajat lapse õpetamisel ja tagab õpetajale vastavad koolitused,
- luua koostöös lapsevanematega kõikidele lastele võimalused tutvustada oma kultuuri ja emakeelt.

3.7 Koostöö lastevanematega

Kodu ja lasteaia koostöö on kahesuunaline: **lapsevanemalt - õpetajale ja õpetajalt – lapsevanemale**

Põhimõtted:

- lasteaia eesmärk on toetada lapsevanemaid laste kasvatamisel, aidata kaasa lapse arengule;
- kasvatusel pannakse alus kodus;
- koostöös lapsevanematega kujundatakse lastes põhiväärtuste teket.
- lasteaia töö edukus sõltub õpetajate ja lastevanemate üksteisemõistmisest ja usaldusest;
- eduka koostöö tagamiseks püüab õpetaja tundma õppida pere eelistusi, huve ja traditsioone;

- igapäevane suhtlemine lastevanematega lapse igapäevategevustest;
- ühisürituste läbiviimine koostöö arendamiseks.

Tegevus	Aeg	Eeldatav tulemus
Info edastamine 1. Lastevanemate üldkoosolek 2. Lastevanemate rühma koosolekud 3. Teadete tahvlid : <ul style="list-style-type: none"> • nädala planeeritud tegevused, üritused jne. • temaatilised artiklid 4. Lasteaia koduleht 5. Infosüsteem ELIIS	September - oktoober Märts (koolirühm) September - oktoober Pidev uuendamine Pidev uuendamine, rühma stendid Pidev uuendamine	Lastevanematel on ülevaade lasteaia tööst Lapsevanemad osalevad rühma õppe- ja kasvatusprotsessi planeerimisel Lastevanematel on ülevaade lasteaia tööst
Individaalne töö 1. Vestlused lapsevanemaga 2. Lapse arengumappide koostamine 3. Arenguestlused 4. Lapse arengu jälgimine ja hindamine	- vajadusel hommikul või õhtul - õppeaasta jooksul 1 x aastas (jaanuar) Kokkuvõtete tegemine ja juhtkonnale esitamine (veebruari-märts).	Lastevanemad on teadlikud laste päevaste tegemistega lasteaias Informatsioon lapse arengu kohta, mida jagatakse vanematega
Hoolekogu Hoolekogu koosolekud	vähemalt 1 x kvartalis	Lasteaia töö efektiivsemaks muutumine
Lastevanemate kaasamine 1. avatud uste päevad, 2. hoogtööpäevakud 3. ühisüritused ja peod 4. pereõhtud 5. lastevanemate rahulolu	Vastavalt tegevuskava plaanile	Koostöö tagab paremaid tulemusi lapse kasvada aitamisel

<p>uuring 6. rühma tegevuse planeerimise ja teostamise protsess</p>		
<p>Lastevanemate nõustamine</p> <ul style="list-style-type: none"> - vestlused vastavalt vajadusele õpetaja poolt ja vanema soovil; - loengud aktuaalse probleemi käsitlesega; - individuaalsed koosolekud otsimaks probleemidele sobivaid lahendusi ja võimalusi; - logopeediline nõustamine, logopeedi osalemine rühma lapsevanemate esimesel koosolekul; - koolivalmiduse nõustamine – koostöö Väätsa põhikooli algklassi õpetajatega; - erialase kirjanduse pakkumine (rühmadestendil, interneti aadressid, kirjanduse laenutamine lasteaist jne.); - erivajadusega lapse vanema nõustamine, rühmaõpetajad, logopeed; - erivajadusega lapse suunamine nõustamiskomisjoni ja koolipikenduse saamine, koostöö -Lapsevanemate ootuste ja rahulolu väljaselgitamine; arenguestlused, ankeedid ja rahuloluküsitlused -Rajaleidjaga; - lasteaia direktori poolne nõustamine, lahtiste uste päevad, lastevanemate rahulolu uuringud; 		

4. LASTE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED 6-7aastaselt

4.1 6–7AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

4.1.1 Mänguoskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- 3) algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- 4) täidab mängudes erinevaid rolle;
- 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

4.1.2 Tunnetus- ja õpioskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- 2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- 3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- 4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- 5) tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- 6) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- 7) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- 8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

4.1.3 Sotsiaalsed oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- 4) osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- 5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- 6) loob sõprussuhteid;
- 7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- 8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;

- 10) järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- 11) selgitab oma seisukohti.

4.1.4 Enesekohased oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- 3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- 4) algatab mängu ja tegevusi;
- 5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- 6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- 7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- 8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

5.VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGVUS EESMÄRGID JA SISU NING 6-7 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

1) 5.1 MINA JA KESKKOND

MINA JA KESKKOND liidab endas mitmeid keskkondi milles laps viibib, mis mõjutavad tema arengut ning millest terviklik arusaam aitab tal toime tulla edaspidises elus. Sellesse valdkonda on liidetud:

- **Sotsiaalne keskkond** (mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, Väätša vald, Paide linn, maakond, Eestimaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid;
- **Looduskeskkond** (kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele, õuesõpe, avastusõpe)
- **Tehiskeskkond** (ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Lapse elu ja ümbritsevat keskkonda käsitlevad teemad

Alljärgnevad teemarühmad on jaotatud tinglikult ja nende alateemasid võib ja peab alati omavahel siduma. Teemad, nagu maailmgi meie ümber on omavahel seotud ja sõltuvuses. Lasteaed saadab last teel selle maailmaga tutvudes, tutvustades talle sidusalt erinevaid teemasid ja kuulates ja kuulates, mida laps ise sellel teel märkab. Nädala lõikes antud teemade puhul koostab iga rühma õpetaja võttes aluseks rühma laste vanust ja arengut päris oma rühma tegevuskava, kus vastavalt vajadusele laiendab või kitsendab teemat. Nädalateemad valivad iga rühma õpetajad ise, võttes arvesse laste vanust ning lasteaia aasta üldeesmärke ning rühma aasta eesmärke. Tegevusi lõimitakse erinevate valdkondade vahel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
- kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik
- kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
- kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
- kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
- kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
- teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

5.1.1 Tervisekasvatus

Terviseõpetus on tervikprotsess, see on koostöö laste tervise säilimise ja tugevdamise nimel. Tervisekasvatuse põhiteemadeks on:

- 2) loodus- ja keskkond sh tervislik toitumine;
- 3) mina ja tervis;
- 4) liiklus ja turvalisus;
- 5) mina ja töö.

Tervislike harjumuste ehk tervisliku eluviisi kujundamine toimub kogu koolieelse perioodil. Lapse tervise kaitse tagatakse eelkõige õige ja eakohase päevakavaga, mis tagab virge – ja uneaja optimaalse vahekorra ning küllaldase liikumise värskes õhus. Pakkudes tervislikku toitu tagab see kasvava organismi hea tervise toetamise. Oluline on lapse arusaamine tervise hoidmise vajalikkusest ja võimalustest.

Kasutame kolme põhiprintsiipi:

- lapse arengule ja tervisele soodsate tingimuste loomine;
- tervislike harjumuste kujundamine;
- koostöö arendamine ja tugevdamine laste, lasteaia personali ja lapsevanemate vahel tervislike harjumuste kujundamisel.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- väärtustab tervena olemise vajalikkust;
- suudab teha valikuid tervislike ja mittetervislike harjumuste vahel;
- mõistab, et tervena olemine sõltub tervislikest valikutest;
- õpib tundma iseennast ja oma keha;
- õpib aru saama oma emotsioonidest ja nendega toime tulema;
- teab kuidas käituda ohu, õnnetuse ja abivajamise korral;
- on rõõmus ja terve.

Tervisekasvatuse temaatika: ohud ruumides, õuealal, looduses, esmaabi lihtsamad abinõud, hädaabinumbri kasutamine; minu keha tundmine (nähtavad ja mittenähtavad osad); minu meeled (viis meelt) emotsioonid ja tunded; silmade, kõrvade tervishoid, minu keha puhtus, nahk, hammaste tervishoid; pisikud; tervislikud eluviisid – toitumine, piisav liikumine, õues viibimine, aktiivne puhkus ja uni; minu süda; ebatervete eluviide kahjulikkus – ebatervislikud harjumused. Tervisekasvatuse temaatikat lõimitakse järjepidevalt õppetegevusse.

KUU	TEMAATIKA
AUGUST	Köögiljad. Sööme ära!
SEPTEMBER	Puuvuljad. Sööme ära!
OKTOOBER	Milline ma olen? Poiss-tüdruk. Leivanädal.
NOVEMBER	Kuidas hoolitsen oma keha puhtuse eest? Hingede aeg.

VÄÄTSA LASTEAED PAIKÄPP ÕPPEKAVA

DETSEMBER	Minu meeled. Advendiaeg.
JAANUAR	Tervislik toit, lauakombed. Taimeteed.
VEEBRUAR	Minu keha, kehaehitus. Sina oled minu sõber.
MÄRTS:	Tervislikud eluviisid, liikumine, puhkamine, sport. Teatrikuu.
APRILL	Hammaste korrashoid, hooldamise vahendid ja põhimõtted
MAI	Ohud liikluses, õnnetustest hoidumine
JUUNI	Liikumine looduses.
JUULI	Puhkustekuu. Päike, tuul ja vesi – need me sõbrad kolmekesi!

5.2 VALDKOND KEEL JA KÕNE

Lastekirjanduse tutvustamisel on tähtis laste tundeelu rikastamine ja esteetiliste elamuste pakkumine. Lastekirjandus avardab laste teadmisi ümbritsevast elust, rikastab sõnavara, arendab keelevaistu, kujundab õigeid väärtushinnanguid ning käitumisharjumusi.

Keelt ja kõnet arendatakse kõikides tegevustes (olmetoimingutes, õppekäikudel, vestlustes, vaatlustel ja mängudes, kunsti- liikumise-, ja muusikategvustes. Igas tegevuses on kõnearenduslik osa.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tuleb toime igapäevases suhtlemises: on aktiivne vestleja, küsimuste esitaja ja suudab olla kuulaja rollis;
- suudab väljendada oma mõtteid, arvamusi, tundeid ja teadmisi;
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, saab aru kuulud eakohasest tekstist ja oskab seda ümber jutustada;
- on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

5.2.1 Valdkonna *Keel ja kõne* sisu:

- 6) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 7) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 8) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

HÄÄLDAMINE

- keele- ja huultemängud;
- mängituslaulud (sõrmemängud, rütmiharjutused) ;
- häälikumängud;
- silbimängud;
- diktsiooniharjutused (hääldamisharjutused) ;
- keeruliste ja mitmesilbiliste sõnade hääldamine.

SÕNAVARA

- nimisõnad, tegusõnad, omadussõnad;
- sõnamängud (telefon, sõnakett, vanaisa vanad püksid jt.) ;
- sõnade moodustamine (liitsõnad) ja tuletamine;
- sõnade tähenduse täpsustamine;
- üldmõisted (lind-pääsuke, lõoke jne; mänguasi-nukk, auto jne.) ;
- antonüümid (vastandsõnad: must-valge, soe-külm, suur-väike jne.) ;
- sünonüümid (samatähenduslikud sõnad: avar-lai, ütleva-rääkima-lausuma jne.).

GRAMMATIKA

- ainsuse ja mitmuse nimetava kõrvutamine (must lind-mustad linnud jne.) ;
- oleviku ja lihtmineviku I ja III pööre (söön-söüb, sõin-sõi jne.) ;
- kindel ja käskiv kõneviis (näit. Mart loeb, palun loe) ;
- umbisikuline tegumood (loetakse, tullakse, toodi, viidi jne.) ;
- täis- ja osasihitis (näit. ava aken – ema avab akna) ;
- sise- ja väliskoha käänded ehk asendi- ja kohamõisted (näit. pane lauale, ämbriisse; elab maal, metsas; võtab korvist, seinalt) ;
- tegusõna kasutamine kõikides pööretes;
- omadussõnade võrdlemine (suur-suurem, halb-halvem, kerge-kergem jne.); omastava (kes? mis?) ja osastava (kelle?)

JUTUSTAMINE JA KUULAMINE

- pildi järgi;
- pildiseeria järjestamine ja selle järgi jutustamine;
- sündmustest jutustamine;
- praktilisest tegevusest;
- esemete, olendite, nähtuste kirjeldamine;
- lavastusmängud;
- dialoogide esitamine;
- ümberjutustus;
- jutule lõpu, alguse või pealkirja mõtlemine.

SUHTLEMINE

- täiskasvanu kõne kuulamine ja mõistmine (korraldus, selgitus, ülesanne, jutuke) ;
- enda soovide väljendamine;
- esitatud teksti mõistmine (küsimustele vastamine, ümberjutustamine jne.).

LUGEMA JA KIRJUTAMA ÕPPIMINE

- tutvumine raamatuga;
- ettelugemine (žanriline mitmekesisus) ;
- sõnades häälikute eristamine ja järjekorra määramine ;
- lühikeste ja pikkade häälikute eristamine (suuliselt) ;
- häälikute võrdlemise tutvustamine kõlavuse alusel (täis-, kaas- ja sulghäälikud) ;
- sõnade kokkulugemine ja tähenduse mõistmine;
- lausest sõnade leidmine (mitu sõna on lauses?) ;
- lause eristamine tekstist, lause lõpumärkide tutvustamine (., ?; !) ;
- kirja eelharjutused;
- tähtede õppimine;

- suurtähtede (joonistähtede) kirjutamine; kirjatehnilised harjutused erinevate vahenditega (kriit, pliiats, mannataldrik, liiv jms.).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;
- valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- hääldab oma kõnes ja etteõeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad;
- kirjutab joonistähtedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

5.3 VALDKOND MATEMAATIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

5.3.1 Valdkonna *Matemaatika* sisu:

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

HULGAD

- esemete ja hulkade võrdlemine;
- ühiste tunnustega esemete hulk, esemete kuuluvus ja mittekuuluvus hulka, selle sõnastamine;
- samaväärse hulga moodustamine üks-ühese vastavuse seose alusel;
- mõisted ja märgid: on võrdne – “=” (sama palju), on suurem kui – “>” (rohkem), on väiksem kui – “<” (vähem) ;
- hulga täiendamine, ühendamine ja hulgast eraldamine;
- terviku ja tema osade võrdlemine;
- hulga püsimine ja hulkade samaväärsuse säilitamine;

LOENDAMINE , ARVUD JA ARVUTAMINE

- teeb kindlaks esemete arvu (Mitu on?)
- omab kujutlust arvude reast 12 piires,
- oskab määrata arvu asukohta arvude reas,
- liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke + , −, =;

SUURUSED JA MÕÕTMINE

- teab pikkuse, mahu, raskuse, väärtuse, aja ja kiiruse tähendust,
 - orienteerub igapäevaelus enamkasutatavates mõõtühikutes
 - koostab esemete toel tekstülesandeid.
 - mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nöör vms);
 - eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
 - aja mõõtmine kella abil (täistund ja pooltund) ;
 - ajaühikud: tund, minut; ööpäev, nädal, kuu, aasta.

GEOMEETRILISED KUJUNDID

- tunneb olulisemaid ruumilisi ja tasapinnalisi kujundeid(kehad: kuup, kera, nelitahukas kujundid: kolmnurk, ring, ovaal, ruut, ristkülik;
- kehade ja kujundite leidmine ümbritsevast keskkonnast, mänguasjadelt, piltidelt;
- etteantud kujundite nimetamine;
- kujundite ühendamine figuurideks, mustriteks;
- tasapinnaliste kujundite joonistamine ja värvimine;
- kehade voolimine, meisterdamine (paberist, papist, liivastvms.) ja konstrueerimine

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
- võrdleb hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*;
- teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =;
- koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
- järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
- kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
- oskab öelda kellaega täistundides;
- nimetab nädalapäevi, kuid, aastaagu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
- mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nööri vms);
- eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

5.4 VALDKOND KUNST

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

5.4.1 Valdkonna *Kunst* sisu:

- 1) **kujutamine ja väljendamine:** mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) **kujundamine:** objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) **tehnilised oskused:** voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) **kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.**

KUJUTAMINE JA VÄLJENDAMINE

- laps saab elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;

KUJUNDAMINE

- Juhendamisel kasutab looduslikku materjali koos tehislikuga (nt voolimismaterjalid, nõör, paber jne).
- Kasutab esemete kujundamisel lihtsaid trükke, jäljendite vajutamist, ruumiliste esemete puhul väikevormide liitmist, väljapigistamist, muljumist jne.
- Märkab mustri rütmi ja suudab jätkata mustri moodustamist.
- Kirjeldab ja kasutab lihtsamaid eesti rahvusmotive – triibud, lillornament.
- Kujundab kaunistusmotiivi või mustri, arvestades kaunistatavat eset.

VOOLIMINE

Voolimine on tihedalt seotud teiste kujutava tegevuse liikidega, mõjutades neid. Õppinud voolingus ruumiliselt edasi andma eseme kuju, on lapsed suutelised paremini kujutama eseme vormi ka tasapinnalisena.

- kera ja silindri voolimine,
- väikeste osade väljavajutamine,
- detailide lisamine,
- süvistamine ja dekoreerimine
- materjalid (savist, plastiliinist, liivast, lumest, makulatuurist)

JOONISTAMINE

Laste kunstiõpetuses on juhtiv koht joonistamisel, mis liigitub järgnevalt:

- üksikeseme (taime, looma, inimese, sõiduki, hoone jne.) joonistamine ja maalimine
- tegevuse joonistamine ja maalimine,

- ehisjoonistamine,
- vaba maalimine ja joonistamine.

MAALIMINE

- pinna katmine ja taustale maalimine,
- töö pintsli otsaga (guašš, akvarell, näpuvärvid, kliistrimaal, akvatušš) ;

MEISTERDAMINE

Meisterdamine on oma iseloomult nii kujutav tegevus, mäng kui ka töö. Mitmesuguste materjalide, nende omaduste, tööriistade ja vahendite tundmaõppimine ja käsitlemine toimub meisterdamistööde kaudu, mille käigus areneb laste käeline osavus, enesealgatus ja fantaasia.

- kasutab erinevaid materjale (paber, nahk, riie, karbid, looduslik- ja jääkmaterjalid)
- oskab käsitseda mitmesuguseid töövahendeid (käärid, nõel, liimid, pintslid jm)
- oskab erinevaid töövõtteid.

KLEEPETÖÖ

Kleepetöö on aplikatsioon, mida iseloomustab mitmesuguste esemete kaunistamine dekoratiivsete või esemeliste vormidega. Kleepetöö on lastele meelepärane ja jõukohane. Arendab silmamõõtu, ilumeelt, värvimaitset jm.

- laps oskab lõigata ja rebida
- oskab mustreid laduda ja kujundada,
- oskab kasutada õpitud töövõtteid vabal ajal.

KUNSTIST VESTLEMINE

- laps analüüsib tehtut, selgitab, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi.
- suhtub kaaslaste töösse tolerantselt, kui analüüsib teiste laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendab oma hinnangut;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
- väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;

- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

5.5 MUUSIKA VALDKOND

Muusikal on võime mõjutada ja rikastada inimese tundeelu. Lapsi haarab kaasa mitmekülgne muusikaline tegvus. Lapse arenemisel on oluline osa positiivsetel emotsioonidel, mida võimaldab eriti muusikakasvatus ja mitmesugused meelelahutusüritused. Rahvakalendri tähtpäevade tähistamine ja lastepeod mõjutavad lapse tundmusi ja teadvust ning aitavad süvendada rahvustunnet.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- **Tunneb rõõmu erinevatest muusikalistest tegevustest;**
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi;
- suudab esineda lastepidudel;
- teab, et on olemas erinevad kultuurid ja muusikad.

5.5.1 Valdkonna *Muusika* sisu:

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne*, *Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
- 2) laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambelis kui ka üksi;
- 3) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat

iseloomustada;

- 4) eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- 5) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- 6) mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- 7) mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis;
- 8) liigub vastavalt muusika meeleolule;
- 9) väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

5.6 LIIKUMISE VALDKOND

Liikumine on lapse tegevuste ja mängude loomulik osa. Liikumisõpetuses saab laps kogeda liikumisrõõmu. Regulaarne eesmärgistatud harjutamine baasmotoorikal põhinevate kehaliste harjutustega võimaldab täiustada omandatud ning kujundada uusi liigutusoskusi.

Lapse kehalise arengu tagavad harjutuste mängulisus ja mitmekesisus; lapse huvi ja aktiivsus; lapse positiivne kogemus; pidev kordamine, täiustamine erinevate vahendite, võtete ja meetoditega; harjutuste järkjärguline keerulisemaks muutmine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

5.6.1 Valdkonna *Liikumine* sisu:

- 1) kehalise kasvatusalased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- 2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- 3) sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- 4) sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- 5) säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- 6) kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- 7) matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;

- 8) sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- 9) liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- 10) kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- 11) mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
- 12) peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- 13) nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

5.7 MÄNG

Mäng on põhiline õppemeetod koolieelses eas. Mängu ja mängu elemente kasutatakse kõikides tegevustes. Mäng on lapse loomulik viis õppimiseks ja arenemiseks. **Laps saab mängu kaudu positiivse õppimise kogemuse. Mäng on tegevus**, mis vastab lapse füüsilistele ja psüühilistele vajadustele.

Õppe- ja kasvatusprotsessi planeerimisel ja läbiviimisel kasutatakse erinevaid mänguliike:

- õppemängud,
- liikumismängud,
- rolli- ja loovmängud,
- laulumängud,
- lauamängud,
- ehitusmängud,
- liiva- ja veemängud jne

Mängides õpitakse mõistma maailma, eri olukordi, kogetakse tõelisi ja sügavaid tundeid, õpitakse oma tunnetega hakkama saama ja suhtlema ümbritseva maailmaga. Mängul on kultuuri kandev jõud.

Mäng arendab lapse mõtlemise mitmekülgust, intellektuaalseid võimeid, reeglitest arusaamist, keskendumisvõimet, kujutlusvõimet, motoorikat; suurus-, tugevus-, ja ruumisuhteid, laiendab teadmisi ümbritsevast, iseseisvust, loovust jm. Õpitakse tundma esemete omadusi neid mitmel erineval viisil kasutades jne

Mängu kestvus sõltub lapse vanusest ja arengutasemest. Püsivust nõudvate mängude jaoks vajab laps piisavalt aega, mis võib ulatuda 15 - 45 minutini.

Täiskasvanu juuresolekul on suur tähtsus. Õpetajast sõltub kas ja kuidas laps mängib, kuidas mängud arenevad. Õpetaja turvaline lähedalolek ja juhendamine julgustavad last maailma vallutama. Vajadusel tuleb mängu sekkuda peenetundeliselt, kuid liigset mängu juhendamist tuleb vältida.

Mängu juhendamine võib olla otsene või kaudne.

- *Otsese juhendamise* meetoditeks on suuline juhendamine, näidismäng või kaasamängimine. Näidismäng sobib hästi väikelaste juhendamiseks. Kaasamängimine on vajalik kui laste koosmäng ei hakka sujuma või puudub ettekujutus mängu kulust ja vahendite kasutamisest. Kaasamängimisel õpetaja näitab erinevaid rolle ja nende juurde kuuluvaid tegevusi.

- *Kaudse juhendamise* meetoditeks on aja, ruumi ja vahendite piisavuse tagamine, laste tegevuskeskkonna kujundamine ja mängurühmade moodustamine.

Mängu juhendamise ülesanded:

- laiendada mängu temaatikat;
- rikastada ja süvendada mängu sisu,
- arendada lastevahelisi suhteid,
- innustada iseseisvalt mängima,
- hoolitseda mänguvõimaluste eest,
- näidata uute mänguvahendite ja materjalide kasutamise võimalusi,
- tagada reeglipäraselt piisavalt mänguaega.

5.8 TÖÖKASVATUS

Laps õpib ka tööd tehes ning lapse töö on seotud tema enda eluga. Tööl on alati eesmärk ning see saavutatakse töövahendite oskusliku kasutamisega. Töö koolieelses eas on seotud mänguga:

- lapsed matkivad mängus täiskasvanu tööd;
- praktilisse töösse lülitatakse mängu elemente;
- mänguprotsess võib ise esile kutsuda vajaduse tööks.

Vanusele sobivad tööülesanded arendavad lapse valmidust tööks ja tööharjumusi. Tööga toimetulek tugevdab eneseväärikustunnet. Oma töökogemuse kaudu õpib laps tööd hindama ja hindama seeläbi ka teiste tehtud tööd.

Lapse tutvumine tööga algab vaatlemisest ja kuulamisest ning täiskasvanu aitamisest. Järgneb juhendatud töötamine ja lõpuks iseseisev töötamine.

Töö koolieelses eas toimub:

- Lasteaiaruumides (olmetöö) korrapidamine (laua katmine, koristamine): suunatud puhtuse ja korra tagamiseks, lapsed abistavad täiskasvanuid. Korrapidajad ollakse korda mööda. See on vajalik kogu rühmale, hoolitsemine oma sõprade eest areneb „meie“ tunnetus;
- Loodusnurgas – taimede eest hoolitsemine;
- Õuealal või looduses aitab mõista seoseid ja märgata muutusi looduses. Lapsed õpivad vaatlema ja järeldama, areneb tähelepanelikkus. Hoolitsemine taimede eest. Oma mänguväljaku korrashoidmine (lehtede ja muru riisumine, liivakasti hooldamine), lasteaia kastipeenramajanduse eest hoolitsemine (taimede ettkasvatamine, istutamine, külvamine, taimede eest hoolitsemine, saagi koristamine jm tööd);
- Eneseteenindamine (pesemine, riietumine, söömine, töökoha ettevalmistamine);
- Täiskasvanute töö (ka ema, isa töö) tutvustamine.

Lapse töös on oluline:

- reaalsus, tegelik tegevus;
- töövahendite õige kasutamine;

- täiskasvanu ja lapse koos tegutsemine;
- täiskasvanu eeskuju;
- eesmärgistatus ja kasutatav väärtus;
- tööülesannete lõpuni tegemine;
- jõukohasus;
- tööle positiivse hinnangu andmine
- õigete töövõtete omandamine

6.LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED

Lapse arengu hindamine toimub igapäevatoimingutes, vaatlustes, mängus ja õpetaja suunatud tegevustes, arvestades lapse vanust ja võimeid.

Oluliseks peame laste arengu hindamisel ja tegevuste analüüsis edasiminekut toimetulekut, positiivset hoiakut, ja huvi.

Õpetaja lähtub lapse arengu hindamisel:

- lapse isiksuse ja individuaalsuse arvestamisest, tema saavutatu väärtustamisest;
- lapse arengumapi töölehetedest, intervjuudest ja vestlustest;
- "Lapse arengu hindamise tabelitest" e. lapse arengu eeldatavad tulemused vanuste lõikes (LISA 3, 4, 5, 6, 7, 8).
- Lapse arengu hindamine toimub mänguliselt

6.1 Lapse arengumapp

Lapse arengu jälgimise ja ülestähendamiseks on seatud sisse igale lapsele arengumapp. Arengumapp seatakse sisse lapse tulekuga lasteaeda.

Vanemalt võetakse luba ja allkiri arengumapi tiitellehele, et vanem lubab koguda lapse kohta erinevat infot sh. teha fotosid ning jäädvustada videole. Arengumapp võimaldab teavet lapse kohta salvestada ja hiljem taastada lapse kasvamise loo. Toetab koostööd lapse, õpetaja ja vanema vahel

Lapse arengu jälgimise ja analüüsimise eesmärk on koguda informatsiooni, mida saab jagada teiste pedagoogidega, jagada vanematega, kasutada tegevuste ja õppekava arendamisel.

Arengumapp lähtub lapsest ja sisaldab:

- tähelepanekuid lapse tegvuse kohta (vaatlused ja küsitlused);
- lapse mängu kirjeldusi;
- valikut lapse loomingust;
- lapse arvamusi, sõnalist loomingut ja huvitavaid ütlemissid;
- töölehti;
- fotosid lapse tegemistest;
- lastevanemate küsitlusi lapse kohta;

- arengu vaatluslehti ja õppeaasta lõpus tehtud arengu kokkuvõtteid
- lapsevanemaga läbiviidud arenguestluse küsimustikud
- hindamise meetodite valikul lähtutakse lapse individuaalsetest vajadustest ja arengust.

Lapse arengu jälgimise ülestähendamise vajalikkus:

Lapsevanemale:

- võimalus kaudselt näha lapse tegevust lasteaias;
- osaleda lapse kooliks ettevalmistamisel, töödega tutvudes saavad vanemad ülevaate teadmistest ja oskustest.

Õpetajale:

- tekib terviklik ülevaade lapse arengust, puuduvad oletused ja toetatakse ainult faktidele;
- oluline materjal vestluseks vanemaga (hindamine, arenguestlused);
- tagatud on individuaalne töö kõigi lastega;
- edaspidise töö kavandamine;
- võimalus hinnata oma tööd ja teha see nähtavaks.

Lapsele:

- arengumapp toetub lapse individuaalset arengut (tugevad ja nõrgad küljed, eriandekuse edasi arendamine);
- annab lapsele eduelamusi ja aitab kujundada positiivset enesehinnangut;
- lapsele mälu eest (meenutused ja äratundmine).

Lasteaias lahkudes saab laps oma arengumapi kaasa.

6.2 Arenguestluse läbiviimise põhimõtted

Lapse arengu toetamiseks ja lapsevanematega koostöö tagamiseks viime 1 kord aastas läbi vanematega arenguestluses.

Arenguestlus on **usalduslik** ja **konfidentsiaalne** õpetaja ja vanema vaheline arutelu lapse senisest arengust. Arenguestluste käigus saab ühtlustada hinnangut lapse senisele arengule ja otsida koostöövõimalusi lasteaias ja kodu vahel. Arenguestlusel on võimalus jagada teavet lapse edaspidiseks arendamiseks ja õpetamiseks.

Õpetajate ettevalmistus arenguestluseks:

- informatsiooni kogumine lapse arengust (**arengu hindamisleht ja arengumapp**);
- lapsevanemaga vestluseks **küsimustiku koostamine**;
- lapsevanemate vestlusele kutsumine (vähemalt kaks nädalat varem) ja aja kokkuleppimine. **Kutse edastamine**.

Arenguestluse läbiviimine:

- positiivse õhkkonna loomine;

- vestluse esimeses osas anda tagasisidet lapse senisest arengust. Lapsevanemale antav tagasiside algab ja lõpeb positiivselt, on heatahtlik. Probleemide esitamine on konkreetne ja toetub faktidele, mitte hinnangutele. Lapsevanematelt küsitakse temapoolseid sobivaid lahendusi ja pakutakse omapoolseid võimalusi. Õpetaja on avatud uutele ideedele;
- vestluse põhiosa koosneb eelnevalt antud küsimustiku läbiarutamisest ja lapsevanema küsimustele vastamisest;
- vestlus lõpeb kirjaliku lühikokkuvõtte tegemisega ja allkirjastamisega. Vajadusel sõlmitakse kokkuleppeid lapse arengu edasiseks toetamiseks.

6.3 Koolivalmiduse hindamine

Koolivalmiduse hindamisel kasutatakse vaatlustabeleid ja arenguhindamise mängu. Vajadusel koostatakse lapsele sügisel IAK koostöös tugispetsialistidega. Kevadel koostatakse igale kooliminevale lapsele koolivalmiduskaart. Vajadusel hindab koolivalmidust ka logopeed.

Lasteaed lähtub õpetamisel lasteaia ainekavadest ja riiklikust õppekavas ettenähtud 6-7 aastaste laste pädevustest. Tihedat koostööd tehakse vanematega.

Kui laps ei saavuta kooliminekuks kooliküpsust, teavitatakse lapse vanemaid võimalusest taotleda koolipikendust.

ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava muutmine ja täiendamine toimub järgmiselt:

- Väätza lasteaed Paikäpp õppekava on arenev dokument;
- lasteaias käib järjepidev arendustöö, mille tulemusel vaadatakse läbi õppekava puudutavad küsimused ja esitatakse muudatused heakskiitmiseks pedagoogilisele nõukogule ja lasteaia hoolekogule;
- õppekava parandus- ja muudatustepanekuid on võimalik esitada lasteaia pedagoogidel pedagoogilistel nõupidamistel ja lapsevanematel hoolekogu esindaja vahendusel hoolekogu koosolekutel;
- õppekava täitmist analüüsitakse 1 kord aastas koos õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise analüüsimisega lasteaia pedagoogilises nõukogus ja hoolekogu koosolekutel;
- vajalikud parandused ja muudatused viiakse sisse 1 kord aastas pedagoogilise nõupidamise otsusega;
- õppekava uuendamise korra täitmise eest vastutab lasteaia direktor.